



Trelleborgs kommun
fop2035@trelleborg.se

Granskningsyttrande över fördjupning av översiktsplan för Trelleborgs stad 2035, Trelleborgs kommun

Redogörelse av ärendet

Trelleborgs kommun har översänt *Fördjupad översiktsplan för Trelleborgs stad 2035* till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7§ plan- och bygglagen (SFS 2010:900, här hänvisad till som PBL).

Fördjupad översiktsplan för Trelleborgs stad 2035 (här hänvisad till som FÖP:en) ska ersätta den gällande fördjupade översiktsplanen *Trelleborgs stad 2025* som antogs 2014. I *Trelleborgs stad 2025* hade kommunen och staten olika uppfattningar gällande stadens utveckling, framförallt kommunens förslag om en ny väg och hamninfart. Trelleborgs kommun har tagit fram FÖP:en för att utveckla resonemang och redovisa nya ställningstaganden för markanvändningen. Tidshorisont för den nya fördjupade översiktsplanen är år 2035.

Utgångspunkt för kommunens utveckling av Trelleborgs stad till år 2035 är flytten av hamnverksamheten till läget öster om stadskärnan. I anslutning till det östliga hamnläget ska ett verksamhetsområde utvecklas, en ny väg (ringleden) leda hamntrafiken runt staden och i det gamla västra hamnläget föreslås en ny stadsdel för uppåt 7000 bostäder utvecklas.

Aktuella lagrum

Under granskningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap.16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- Förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB)förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5. kap MB inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB (strandskyddsområde),

- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Detta granskningsyttrande ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med de antagna handlingarna för FÖP:en. Om länsstyrelsen inte har godtagit den fördjupade översiktsplanen i en viss del, ska detta anmärkas i FÖP:en.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen menar att det tydligare behöver framgå hur FÖP:en förhåller sig till *Översiktsplan för orter och landsbygd 2028*. Länsstyrelsen vill förtydliga att kommunen formellt sett endast har en översiktsplan, vilken i sin tur kan innefatta olika fördjupningar och tillägg. Eftersom FÖP:en innebär en ändring av den gällande översiktsplanen ska sambanden med och konsekvenserna för översiktsplanen som helhet redovisas, i enlighet med 3 kap. 23 § PBL.

Det bör även förtydligas att det som anges i FÖP:en med hänvisning till det pågående arbetet med *tematiskt tillägg avseende stigande hav och översvämning* är FÖP:ens ställningstaganden.

Länsstyrelsen är positiv till kommunens övergripande ambition att ta tillvara stadens kulturmiljöer samt utveckla arkitekturen, kulturen och de offentliga miljöerna. Det är också positivt att kommunen har fokus på gemenskap i staden, att bryta de barriärer som idag delar upp stadsdelarna, förbättra gång- och cykelmöjligheterna och stärka det gröna. Länsstyrelsen ser detta som ett viktigt arbete för den sociala hållbarheten.

Länsstyrelsens övergripande ställningstaganden avseende skyldighet att lämna synpunkter enligt 3 kap.16 § PBL anges här i punktform.

- Länsstyrelsen bedömer att det finns risk för påtaglig skada på riksintresse kulturmiljö för *Fuglie -Mellan-Grevie - Skåre [M136]*.
- Frågan om risken att påtagligt försvåra utnyttjandet av väg E6 samt Trelleborgs hamn kvarstår till kommande prövningar.
- Frågan om risk för översvämning kan kvarstå i kommande prövningar även för områden belägna över +3,25 meter över havet.
- Frågan om marken är lämplig för bebyggelse med hänsyn till risken för erosion kvarstår till kommande prövningar.

- Frågan om hur hänsyn tas till de två Sevesoanläggningar som finns inom planområdet, varav en inom ramen för hamnverksamheten, kvarstår till kommande prövningar.
- Frågan om miljö kvalitetsnormer för vatten kan kvarstår till kommande prövningar
- Frågan om kustskyddens påverkan på berörda riksintressen kvarstår till kommande prövningar.

Länsstyrelsens synpunkter enligt 3 kap. 16 § PBL

Riksintressen

Riksintresse för yrkesfisket (3 kap. 5 §)

Länsstyrelsens bedömning är att kommunens föreslag på ny lokalisering av landningsplats för yrkesfisket säkerställer riksintressefunktionen.

Riksintresse för naturvården (3 kap. 6 § MB)

Måkläppen-Limhamnströskeln (N91)

delen Skanörs ljunng och Kämpinge-Stavstensudde

Länsstyrelsen konstaterar att det av kartmaterialet inte går att avgöra om markanvändningen kustskydd går in i riksintresset. Frågan om risk att påtaglig skada kvarstår till kommande prövningar.

Riksintresse för kulturmiljövården (3 kap. 6 § MB)

Fuglie -Mellan-Grevie - Skåre [M136]

Länsstyrelsen bedömer att den föreslagna västra delen av ringvägen kan riskera att påtagligt skada riksintresset *Fuglie -Mellan-Grevie - Skåre [M136]*. Sedan samrådsskedet har alternativa sträckningar för den föreslagna västra delen för ringvägen utgått. Länsstyrelsen menar att risken för påtaglig skada därmed har ökat då det nu kvarvarande föreslagna sträckningsalternativet är det som riskerar att få störst negativa konsekvenser på riksintresset.

Även om den föreslagna vägsträckningen endast löper i utkanten av riksintresset berör den det av jordbruks-skiftena präglade slättlandskapet Söderslätt. Vägsträckningen kommer dessutom att placeras nära borglämningen *Svenstorps herrgård* som är känd sedan äldre medeltid och på så vis tillhör landskapets äldsta medeltida borganläggningar. Borgen är en del av riksintresset då den visar på förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet och har ett mycket högt kulturhistoriskt värde. Utöver borgens värde som en del av riksintresset kommer eventuella ingrepp i eller i anslutning till fornlämning att tillståndsprövas enligt Kulturmiljölagen. Detta sker som en separat process och kan påverka genomförbarheten av FÖP:en.

Riksintresse anläggningar för kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Väg E6

FÖP:en anger att det är kommunens ambition att kunna leda trafiken på den föreslagna nya vägsträckan ”ringvägen” till det östliga hamnläget från den 1 januari 2026. Länsstyrelsen kan dock konstatera att det är flera beslut som behöver fattas och flera större åtgärder som behöver genomföras innan det är aktuellt att ompröva och förändra riksintresseutpekandet för väg E6. FÖP:en saknar sammantaget en redovisning av hur det befintliga riksintresseanspråket väg E6 ska tillgodoses. Frågan om risken att påtagligt försvåra utnyttjandet av väg E6 kvarstår till kommande prövningar.

Trelleborgs hamn

En precisering för riksintresset togs fram av Trafikverket 2014. I dagsläget pågår den planerade flytten av hamnverksamheten från nuvarande västligt läget till det nya östliga läget. FÖP:en anger att det i gällande miljötillstånd (förlängt till år 2028) framgår att de västliga färjelägena succesivt kommer att ersättas av östliga lägen. Färjeläge 2 väster är det enda som ännu har avvecklats och ersatts i östligt läge. Fyra färjelägen samt oljehamnen återstår att avvecklas och ersättas av nya färjelägen samt en handelskaj. De beräknas vara klara 2025.

Ett detaljplanearbete pågår för hamnens östra delar, inom ramen för denna prövas bland annat vilka miljöhänsyn, inklusive risk och säkerhet, som behöver tas för att cisternerna från Oljehamnen ska kunna uppföras i anslutning till Handelskajen. När all verksamhet flyttat från det västra hamnläget ca år 2025 räknar kommunen med att kunna påbörja utvecklingen av blandad stadsbebyggelse här. För att säkra riksintresset/hamnverksamheten anger kommunen att hänsyn till dess miljöstörningar med influensområde för exempelvis buller, luftföroreningar och risk, kommer att tas i den fortsatta planeringen och att det innebär anpassningar i utformning och lokalisering av nyttillkommande stadsbebyggelse. Även behovet av transporter av farligt gods kommer att behöva beaktas.

FÖP:en anger att först när kommunen kommit överens med staten om en östlig hamninfart kan hamnen ansöka om ett nytt miljötillstånd. Till dess det nya miljötillståndet är på plats behöver kommunens planering ta hänsyn till dagens miljötillstånd. När samtlig hamnverksamhet är flyttad behöver också riksintresseanspråkets utbredning uppdateras. Länsstyrelsen bekräftar denna beskrivning och konstaterar att prövningen av riksintresse Trelleborgs hamn kvarstår till kommande planläggning i anslutning till hamnen utifrån då gällande miljötillstånd samt utifrån hur hamnflytten har genomförts. Det går i dagsläget därför inte att utesluta att genomförande av FÖPen kan komma att påtagligt försvåra utnyttjande av hamnverksamhetens anläggningar.

Hälsa och säkerhet

Det framgår inte av FÖP:en hur hänsyn ska tas till de två Sevesoanläggningar som finns inom planområdet, varav en inom ramen för hamnverksamheten, och frågan kvarstår till kommande prövningar.

Det framgår av FÖP:en att flytten av hamnverksamheten är en förutsättning för att Sjöstaden ska kunna bebyggas med bostäder och blandad bebyggelse. Länsstyrelsen bekräftar vikten av att så länge tillståndet och verksamhet finns kvar i det västra hamnläget behöver efterföljande planläggning också anpassas för att ta höjd för de risker och störningar som verksamhetens miljötillstånd ger rätt till. Länsstyrelsen bekräftar också vikten av att den nya bebyggelsen behöver ta hänsyn till hamnverksamheter i det nya hamnläget för att inte försvåra eller förhindra möjligheterna för ett nytt tillstånd med utökad hamnkapacitet alternativt hamnens möjlighet att framöver expandera sin verksamhet i nytt läge.

Markföroreningar

Marken inom hamnen är sannolikt utfylld med fyllnadsmassor, så kallade heterogena massor, vilket behöver beaktas vid markundersökningar inför kommande planläggning. Länsstyrelsen lyfter vikten av en provtagningsstrategi som ser till att provtagningarna tas med tillräcklig täthet för att inte missa eventuella föroreningar.

Risk för översvämning, ras, skred och erosion

I avsnittet *Stigande hav och översvämning* (sid 104) anges vägledning och ställningstaganden som hänvisar till samrådshandlingen för det *tematiska tillägget avseende stigande hav och översvämning*. Länsstyrelsen menar att ställningstagande i FÖP:en inte kan hänvisas till ett tematiskt tillägg som ännu inte är beslutat. Länsstyrelsen har valt att läsa denna vägledning och ställningstaganden som FÖP:ens, men menar att det med fördel bör förtydligas.

Risk för översvämning

FÖP:en innehåller vägledning som innebär att översvämningens risker kopplade till skyfall alltid ska beaktas i detaljplanläggning och bygglov. Länsstyrelsen menar att det är en relevant utgångspunkt för prövning av kommande detaljplaner, förhandsbesked och bygglov. Den vägledning som ges avseende höga havsnivåer innebär generellt att bebyggelse lokaliseras till mark som görs lämplig för en 100 årshändelse om 100 år avseende översvämning från havet. Kommunen definierar i nuläget detta som nivån 3,35 meter år 2135.

Länsstyrelsen bedömer att sammanhållen bebyggelse bör lokaliseras till mark på en nivå över högsta beräknade havsvattenstånd och att effekten av ett förändrat klimat under bebyggelsen förväntade

livslängd behöver beaktas. Med hänsyn till att kommunens vägledning inte tar tillräcklig höjd för risker avseende kustnära bebyggelse och att kunskapen ständigt förändras inom detta område, kan frågan om marken är lämplig för bebyggelse med hänsyn till risken för översvämning även på marknivåer som ligger över 3, 35 meter kvarstå i kommande prövningar.

Risk för erosion

FÖP:en saknar ställningstaganden avseende erosionsrisker inom planområdet. Kommunen anger att det finns pågående utredningar avseende åtgärder mot erosion. Då bedömningar avseende erosionsrisk saknas kan Länsstyrelsen i kommande planering komma att pröva om marken är lämplig för bebyggelse med hänsyn till risken för erosion.

Klimatrelaterade risker för den byggda miljön

FÖP:en reserverar mark för kustskydd på markanvändningskartan och har ställningstaganden om att den byggda miljön ska skyddas mot översvämning under minst 100 år. Kommunen anger också att skyddsåtgärder ska vidtas successivt efter hand som havsnivån stiger. Länsstyrelsen bedömer sammantaget att FÖP:en skapar tillräckliga förutsättningar för att befintlig bebyggelse ska kunna skyddas under planperioden. Samtidigt konstaterar Länsstyrelsen att FÖP:en helt saknar vägledning avseende kustskydden och att frågan om kustskyddens påverkan på berörda riksintressen kan komma att kvarstå.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Ställningstaganden avseende gröna och blå strukturer samt spill- och dagvattenhantering ger goda förutsättningar för att planförslaget bidrar till att följa miljökvalitetsnormerna för vatten.

FÖP:en är inte tillräckligt detaljerat för att kunna bedöma påverkan på berörda vattenförekomster för utbyggnadsområden och förtätningsområden. I kommande detaljplaneläggning kan det därför finnas behov av att utreda om miljökvalitetsnormerna kan följas.

Övrigt

Tydlighet plankarta

FÖP:ens planområde sträcker sig ut i havet, men FÖP:en redovisar ingen användning för havsområdet på markanvändningskartan bortsett från farleder. Den statliga havsplanen omfattar inte planområdet.

Remisshantering

Länsstyrelsen har i aktuellt ärende hört följande myndigheter. Observera att detta granskningsyttrande endast tar upp frågor kopplade till Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 3 kap. 16 § PBL.

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap – synpunkter
- Trafikverket – synpunkter
- Post- och telestyrelse – synpunkter av rådgivande karaktär
- Luftfartsverket – synpunkter av rådgivande karaktär
- Sveriges geotekniska institut – synpunkter av rådgivande karaktär
- Statens geologiska undersökning – inga synpunkter inkomna
- Sjöfartsverket – inga synpunkter
- Försvarsmakten – avstått från att yttra sig

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med planhandläggare Minna Hatti som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsarkitekt och enhetschef Hanne Romanus medverkat.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 10 00 eller via e-post skane@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 9685-2022 i ämnesraden för e-post.